

Aandoeningen aan de huid

Rijk-Jan Pleyter

Studeerde in 1995 af als dierenarts in Utrecht en is sinds 2001 Erkend Paardendierenarts.

Hoefslag publiceert maandelijks een artikel waarin een veterinaire onderwerp wordt behandeld. Deze artikelen zijn geschreven door de vijf Erkend Paardendierenartsen van Dierenartsenpraktijk Moergestel. Deze vijf paardendierenartsen werken vanuit een klassieke, reguliere geneeskunde en volgen de moderne ontwikkelingen op de voet. Elke paardendierenarts heeft zich vanuit eigen interesse in één of meerdere onderdelen van de veterinaire geneeskunde bekwaamd. De veterinaire werkzaamheden zijn op basis van die interesse verdeeld. De auteur van dit artikel richt zich in het bijzonder op gynaecologie. Pleyter was als jeugdruiter actief op Z-niveau dressuur en springen. Hij is fokker en nauw betrokken bij het paardenbedrijf van Maatschap Pleyter in Zalk.

Op www.dapmoergestel.nl vindt u alle Hoefslagartikelen van DAP Moergestel.

Een dierenarts wordt vaak geconsulteerd voor huid-aandoeningen. Welk paard heeft nog nooit ringschurft of wratten gehad of schuurt nooit? In deze aflevering aandacht voor veelvoorkomende huidaandoeningen met kleine of grotere bulten.

Tekst: Rijk-Jan Pleyter | Foto's: DAP Moergestel

Urticaria

Urticaria is een aandoening waarbij de huid op een soort maanlandschap lijkt met verschillende ronde verhevenheden ('kraters') door vochtophoping. Er zijn geen echte beschadigingen van de huid waarneembaar, wel kan de huid vocht lekken, waardoor plakkerige korsten ontstaan en uiteindelijk kale plekken. Paarden met urticaria hebben meestal geen jeuk. Niet altijd is de oorzaak van de aandoening bekend, maar we nemen aan dat het een overgevoeligheidsreactie van het paard is op een prikkel vanuit de omgeving. Daarbij kun je denken aan voer, strooisel in de box, een insectenbeet of vliegenspray. Ook is het mogelijk dat het paard een allergische reactie op medicijnen vertoont. De aandoening ontstaat plotseling en kan ook weer uit zichzelf verdwijnen. Daarom is het niet altijd noodzakelijk om een therapie in te stellen. Wanneer hier wel toe over wordt gegaan, kan een injectie met een ontstekingsremmer (cortisone) worden gegeven. Dit wordt in ieder geval gedaan bij de ernstigere vorm van deze aandoening, waardoor onder

andere het vocht lekken kan worden voorkomen. Bij sommige paarden is de aandoening erg hardnekkig en helpt de injectie tijdelijk of soms helemaal niet. Een optie is enige weken een kuur met cortisonecapsules voor te schrijven en proberen uit te zoeken waar het paard allergisch voor is, bijvoorbeeld door een ander soort ruwvoer te voeren of ander strooisel te gebruiken. Het is van belang dat er telkens maar één verandering plaatsvindt en dat deze verandering weken wordt doorgevoerd om eventueel effect waar te kunnen nemen. Helaas is op deze manier de oorzaak meestal ook niet te vinden. Een betrouwbare allergietest bij paarden is (nog) niet voorhanden, ook niet met bloedonderzoek.

Nodulaire necrobiosis

Nodulaire necrobiosis is een huidaandoening die heel veel voorkomt bij paarden. Ze gaat gepaard met bultjes in de huid van één tot drie centimeter. Deze bultjes kunnen op verschillende plaatsen op het lichaam voorkomen, maar worden veelvuldig waargenomen op de rug, waar het zadel ligt. De

oorzaak is eigenlijk niet goed bekend. Aangenomen wordt dat die in zeer verschillende zaken kan zitten, zoals insectenbeten, beschadigingen van de huid of een plaatselijke overgevoeligheidsreactie. Drukplekken van het zadel zouden ook een rol kunnen spelen. De bultjes kunnen in het algemeen geen kwaad. Wanneer een eigenaar zeker wil weten wat het bultje precies is, kan besloten worden om een stukje van het bultje te verwijderen (biopsie) en dit op te sturen naar een laboratorium voor weefselonderzoek. De bultjes kunnen behandeld worden met een ontstekingsremmende zalf of met een lokale injectie met een ontstekingsremmer. Het advies is vaak om niets aan deze aandoening te doen. Wanneer de bultjes op de rug zitten, daar waar het zadel ligt, moeten drukplekken worden voorkomen door een extra deken (is vaak beter dan een gelpad) of een dik sjabrak. Goede verzorging (borstelen en indien nodig wassen) is vanzelfsprekend.

Wratten

Wratten bevinden zich vaak aan het hoofd (neus, lippen en oren). Het zijn meestal de jonge paarden (1-3 jaar) waarbij in de zomerperiode in de wei de wratten worden gezien. Ook bij veulens en oudere paarden kunnen wratten voorkomen. Ze worden veroorzaakt door het zogenaamde papillomavirus. Via kleine wondjes is het mogelijk dat het virus zich verspreid tussen de verschillende paarden. De incubatietijd (de tijd tussen besmetting en het krijgen van de wratten) bedraagt twee tot drie maanden. De wratten bij jonge paarden groeien een aantal maanden en in deze tijd bouwen de paarden weerstand op tegen de aanwezige wratten. Door deze weerstand verdwijnen de wratten vrijwel altijd spontaan. Bij oudere paarden verdwijnen wratten meestal niet zo spontaan. Ze kunnen levenslang aanwezig blijven. In dit geval kunnen de wratten chirurgisch verwijderd worden wanneer het paard er last van heeft of wanneer het er heel

Wratten

Melanoom

erg veel zijn. Aanstippen van de wratten met etsende middelen heeft geen zin.

Melanomen

Melanomen zijn tumoren die bij ieder paard kunnen voorkomen, maar worden vooral gezien bij oudere schimmels. De melanomen komen meestal voor in de staartregio en achter beide kaaktakken. In tegenstelling tot bij mensen zijn melanomen bij paarden meestal niet kwaadaardig, waardoor ze zich niet verder in het lichaam verspreiden. Ze kunnen echter wel (niet vaak) problemen veroorzaken doordat ze naar verloop van tijd

erg groot kunnen worden en de neiging hebben te gaan ontsteken. Wanneer er bij een oudere schimmel bulten voorkomen, gaat het dus vrijwel altijd om melanomen. Bij twijfel kan met een naald materiaal uit de tumor worden opgezogen. Bij een melanoom wordt altijd zwart materiaal verkregen. Een exactere diagnose kan worden verkregen door een stukje van de tumor te verwijderen (biopsie) en dit te laten onderzoeken in een laboratorium. Een echte behandeling is er niet. Het is soms raadzaam om bij jonge paarden, wanneer de melanomen nog niet al te groot zijn, in

de staartregio over te gaan tot chirurgie om problemen in deze regio op latere leeftijd te voorkomen. Indien er reeds veel en/of forse gezwellen aanwezig zijn, is chirurgische behandeling moeilijk. De tumoren zijn slecht volledig te verwijderen en dikwijls treden complicaties op bij de wondgenezing.

Sarcoid

De sarcoid, de meest voorkomende huidtumor bij het paard, heeft verschillende vormen en kan op alle leeftijden voorkomen. Er is een vorm die erg op een schimmelinfectie lijkt en een andere vorm ziet er hetzelfde uit als wratten. Soms kan alleen door een biopsie worden vastgesteld of er sprake is van een sarcoid. Een sarcoid verspreidt zich niet door het lichaam en gaat in principe niet over van het ene naar het andere paard. Er zijn verschillende behandelingen mogelijk, afhankelijk van de plaats en de grootte. Bij kleine tumoren kan gekozen worden voor zogenaamde cryochirurgie. Dit is het bevriezen van de tumor met vloeibare stikstof (-192 graden Celsius), waardoor deze afsterft. Er kan ook worden gekozen voor een immunotherapie. Bij immunotherapie wordt een verzwakte stam van een bacterie genaamd BCG in de tumor gespoten. Hierdoor krijg je een heftige reactie (immunorespons) van het lichaam, waardoor de tumor verdwijnt. Vaak zijn meerdere behandelingen met enkele weken tussentijd noodzakelijk. Grotere sarcoiden worden vaak operatief verwijderd. Vaak wordt nabehandeld met bevriezen of immunotherapie.

Dit wordt gedaan omdat de cellen van de sarcoid zich al verder verspreid kunnen hebben in het omliggende weefsel van de tumor en dat is uitwendig niet zichtbaar.

Conclusie

Elk van deze huidaandoeningen heeft een verschillende achtergrond en de therapie verschilt erg. Daarom is het van belang om te weten door welke aandoening een bult of verdikking bij een paard wordt veroorzaakt. Uw dierenarts kan u daarbij van advies dienen. |